

Promemoria

Datum 2026-04-17
Författare Finansinspektionen

FI dnr 26-559

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Kalibrering av det känslighetsbaserade stresstestet i ÖUP 2026

Introduktion

Finansinspektionen (FI) ska i samband med en översyn- och utvärderingsprocess (ÖUP) bestämma lämpliga kapitalbasnivåer för ett institut (nedan bank). Myndigheten ska därefter underrätta banken om skillnaden mellan dessa nivåer och kapitalbaskraven enligt tillsynsförordningen, tillsynslagen (pelare 2-kraven) och lagen om kapitalbuffertar. Dessa underrättelser kallas för pelare 2-vägledningar.

Finansinspektionen har publicerat en övergripande ansats för bedömningen av pelare 2-vägledningar för svenska banker.¹ Ansatsen utgår ifrån ett schabloniserat stresstest där FI vid behov kan göra kvantitativa justeringar, innan den slutliga nivån på vägledningen fastställs utifrån en samlad bedömning.

Denna promemoria beskriver det känslighetsbaserade stresstestets kalibrering som FI använder vid bedömning av lämplig storlek på pelare 2-vägledningen i ÖUP från den 1 maj 2026.

FI ser över kalibreringen årligen. Årets kalibrering innebär små ändringar jämfört med föregående år. Storleken på utdelningen revideras från 30 till 40 procent av eventuell vinst för att få en bättre överensstämmelse med faktiska utdelningspolicyer.

¹ För mer information se metodpromemorian ”Uppdaterad ansats för att bedöma pelare 2 vägledningen för svenska banker” (FI dnr 23-9797), maj 2023, FI.

Utgångspunkten för stresstestet

Stresstestet använder ett påfrestande scenario där FI gör antaganden om förändringar av riskparametrar under stress. Scenariot är inte definierat av makroekonomiska parametrar. Kalibreringen av riskparametrarna är avsedd att motsvara en svår men inte osannolik finansiell påfrestning.

Stresstestet utgår från bankernas balansräkning och kapitalställning per referensdatumet för kapitalbedömningen i ÖUP. Den underliggande intjäningen utgår normalt från ett treårigt genomsnitt för respektive post i resultaträkningen som viktas med förändringar i totala tillgångar under den senaste treårsperioden. Det fastställda utgångsläget vid referensdatumet i stresstestet kallas basår.

Metoden utgår i normalfallet från en statisk balansräkning. Det innebär att storleken och sammansättningen av tillgångar och skulder är oförändrad under stress relativt referensdatumet.

Data som ligger till grund för beräkningarna utgörs till stor del av den data som bankerna rapporterar in i den periodiska inrapporteringen. I viss utsträckning kan data också tas in i andra sammanhang, exempelvis i de löpande riskgenomgångar som FI har med bankerna.

Utfallen beräknas i huvudsak genom en så kallad top down-ansats, det vill säga beräkningarna utförs av FI. Det finns några undantag då FI bedömer att det är mer lämpligt att basera utfallen för vissa riskkomponenter på bankernas egna beräkningar i enlighet med FI:s instruktioner.

Utfallen i stresstestet är de största minskningarna av kärnprimärkapitalrelationen och bruttosoliditetskvoten under den treåriga stressperioden.

Kalibrering av det schabloniserade stresstestet

Som beskrivs ovan är utgångspunkten att stresstestet är schabloniserat genom att samma kalibrering och antaganden används för samtliga banker.

Representativ resultaträkning innan stress (basår)

Eftersom resultaten för en del företag varierar en hel del över tid anser FI det är lämpligt att basera den underliggande intjäningen på ett genomsnitt av de senaste tre årens resultat justerat för förändringen av balansräkningen under treårsperioden. Detta görs genom att räkna ut kvoten för alla

materiella poster på resultaträkningen i relation till årsmedelvärdet för totala tillgångar respektive år för den historiska treårsperioden. Sedan beräknas den genomsnittliga intäkts- eller kostnadskvoten separat för varje post under de tre senaste åren. Slutligen blir värdet för varje resultaträkningspost i startpunkten den genomsnittliga kvoten multiplicerat med årsmedelvärdet för totala tillgångar under föregående år.

Stress av intäkter och kostnader

Intäkter stressas i första hand genom en schablonartad minskning av räntenettot, leasingnettot, provisionsnettot och det finansiella nettoresultatet relativt basåret. Övriga intäkter som erhållna utdelningar och intäkter från investeringar och samriskföretag stressas på motsvarande sätt. Bankens administrativa kostnader antas öka något på grund av antagen inflation.

Kreditförluster och operativa förluster

Kreditförlusterna stressas genom antaganden om specifika förlustkvoter för de olika typer av exponeringar som banken har på sin balansräkning (kreditförlustnycklar). Dessa ställs mot bankens historiska kreditförlustnivåer multiplicerat med en viss faktor. Den metod som ger högst utfall används i stresstestet.

Kreditförlusterna i stress påverkas också av kreditrelaterad koncentrationsrisk samt motparts förluster.

Utöver kreditförluster inkluderas stress av operativa förluster.

Stress av riskvägda tillgångar

Även med ett statiskt balansräkningsantagande kan de riskvägda exponeringarna för kreditrisk påverkas av förändringar i olika riskparametrar. Riskvikterna ökar på grund av kreditriskmigration för de portföljer där kreditrisken kapitaltäcks med interna modeller. I stresstestet antar vi att det sker en ökning av de riskvägda tillgångarna som beräknas med interna modeller (REA-IRK). Ökningen av REA-IRK dämpas dock på grund av effekten av riskviksgolv för bolån.

Även de riskvägda tillgångar som beräknas med standardmetoden (REA-SA) ökar med en viss procentsats, dock antas denna ökning vara mindre än för REA-IRK eftersom IRK-modeller antas vara mer riskkänsliga jämfört med Basels schablonmetoder.

Övriga antaganden

Om företagen gör vinst i den stressade situationen görs avdrag för skatt enligt gällande bolagsskatt och utdelning enligt en schablonnivå.

Kalibrering av riskparametrar för det schabloniserade stresstestet i ÖUP 2026

De parametrar som stressas och den exakta kalibreringen sammanfattas i Tabell 1 nedan.

Tabell 1. Kalibrering av det schabloniserade stresstestet

Riskparameter	Typ av stress	Omfattning av stress
Räntenetto	Minskning av räntenetto	Räntenettet minskar i proportion med SOT-rapporteringen för riskfria räntor plus en stress av marginalen på marknadsfinansiering, med ett golv på 5% och ett tak på 30%. Se rubriken "Stress av räntenettet".
Provisionsnetto	Minskning av provisionsnetto	Minskning med 20% år 1 i stress jämfört med basår (om positivt basår), stressen minskar till 10% år 2 och 5% år 3.
Finansnetto	Minskning av finansnetto	Minskning med 50% jämfört med basår (om positivt).
Leasingnetto	Minskning av leasingnetto	Minskning med 20% jämfört med basår.
Övriga intäkter	Minskning av intäkter från utdelningar	Minskning med 100% jämfört med basår.
Övriga intäkter	Minskning av intäkter från dotterbolag, samriskföretag och intressebolag	Minskning med 50% jämfört med basår.
Kreditrisk	Ökning av kreditförluster	Kreditförlustkvoten år 1 i stress kalibreras som det högsta utfallet från två metoder. Se rubriken "Stress av kreditförluster".
Kreditrisk REA-IRK	Ökning av REA-IRK på grund av kreditriskmigration samt minskning på grund av fallerade lån	REA-IRK ökar 20% år 1 på grund av ökad kreditrisk i utlåningen. Ökningen dämpas på grund av tillämpning av riskviktsgolvet i pelare 1 (svenska och norska bolån/CRE-exponeringar). Fallerade lån antas få REA-IRK = 0.
Kreditrisk REA-STA	Ökning av REA-STA	REA-STA ökar med 8% år 1 för utlåning till icke-finansiella företag och för lån med säkerhet i fastighet.
Geografisk koncentrationsrisk	Justering av kreditförluster för att reflektera geografisk koncentrationsrisk	Kreditförlustkvoten justeras i linje med justeringsfaktor för geografisk koncentrationsrisk. Se rubriken "Hantering av geografisk koncentrationsrisk".
Motpartsrisk	Motparts förlusthändelse år 1	Förlust på exponeringar till de två största motparterna. Se rubriken "Stress av motparter".

Operativ risk	Operativ förlusthändelse år 1	Förlust som motsvarar 4% av nettointäkterna under basåret.
Administrativa kostnader	Ökning av administrativa kostnader	Administrativa kostnader ökar med 3% jämfört med basår.
Skatt och utdelningar	Schablonantaganden för skatt och utdelning om företaget gör vinst	Skatten är 21% av vinst och utdelningen antas vara 40%.

Källa: FI.

Stress av räntenettot

Räntenettots minskning under stress relativt basåret baserar vi på den största minskningen av räntenetto i bankens supervisory outlier test (SOT)², samt på en stress av marginalen på marknadsfinansieringen. Denna kalibrering innebär att utfallet av stressen av räntenettot blir anpassat till varje bank. Vi applicerar ett golv på stressen av räntenetto på 5 procent och ett tak på 30 procent i relation till det historiska treårssnittet. Dessa begränsningar syftar till att hantera att SOT-rapporteringen är relativt ny och att rapporteringen därför kan vara behäftad med vissa kvalitetsproblem. Begränsningarna kommer därför att ses över framöver.

SOT-rapporteringen baseras på en analys av hur räntenettot ändras vid en 200 baspunkters parallellförskjutning av riskfria svenska räntor som sker omedelbart. Utifrån en allvarlighetsgrad som motsvarar ungefär den 97:e percentilen av normalfördelningen (vilket i sig motsvarar en händelse som förväntas inträffa mer sällan än en gång på 30 år) har vi skattat en treårig räntebana som sedan används för att skala upp eller ner den stress som bankerna rapporterar i SOT för respektive år i stress (se Tabell 2). Se bilaga 1 för en mer detaljerad beskrivning av metoden.

Tabell 2. Stress av riskfria räntor

År i stress	Ränteändring (bp)	Skalning av SOT-utfall (%)
1	150	75
2	275	140
3	300	150

Källa: FI

² Enligt EBA:s COREP IRRBB-mall J 01.00.

Anm. Ränteändring: konsistent med en 97-percentil i normalfördelningen.

Utöver stressen av riskfria räntor stressas också marginalen på marknadsfinansiering enligt nedanstående formel. Denna stress avser det extra räntepåslag en bank betalar för sin finansiering utöver den riskfria räntan. En bank kommer att få betala mer för sin marknadsfinansiering under stressperioden i takt med att instrument löper ut och ersätts med liknande instrument med en högre marginal. Datakällan för bankers instrument är Riksbanken (SVDB).³

Stress av marginalen på marknadsfinansiering = instrumentspecifik faktor × idiosynkratisk komponent

där den instrumentspecifika faktorn är för:

- Inlåning = 0
- Instrument med löptid under ett år = 0,2
- Instrument med löptid lika med eller över ett år = 0,75

och där idiosynkratisk komponent motsvarar ett visst belopp i baspunkter kopplat till en banks kreditbetyg (se Tabell 3).⁴

Tabell 3. Stress av marginalen på marknadsfinansiering (idiosynkratisk komponent)

Banks kreditbetyg (Standard & Poor's klassificering): 31 december 2024	Idiosynkratisk komponent (bp)
AAA	25
AA+	30
AA	35
AA-	40
A+	45
A	50
A-	60
BBB+	70
BBB	80
BBB-	95
BB+	110
BB	125
BB-	145
B+/B/B-	175
CCC+/CCC/CCC-/CC+/CC/CC-	225

Källa: EBA

Anm. Motsvarande kreditbetyg från andra kreditvärderingsinstitut används när det inte finns ett S&P-kreditbetyg för banken. Ifall det inte finns något kreditbetyg antas ett kreditbetyg på BBB.

³ Svenska värdepappersdatabasen (SVDB) innehåller information om räntebärande värdepapper utgivna av svenska emittenter.

⁴ Detta motsvarar kalibreringen i EBA:s stresstest.

Stress av kreditförluster

Kalibreringen av kreditförlusterna stress år 1 baseras på det största utfallet av två metoder:

1. Kalibrering med fasta kreditförlustnycklar.
2. Bankens historiska kreditförluster multiplicerat med en viss faktor.

Metod 1: kreditförlustnycklar

Den första metoden utgår från en kalibrering med fasta kreditförlustnycklar, det vill säga förlustkvoter som inte är bankspecifika. Förlustkvoterna är kalibrerade i linje med de kreditförluster som uppstod under finanskrisen 2007–09.

Vi utgår från olika förlustkvoter för Norden jämfört med övriga länder, (se Tabell 4). Exponeringar mot bostadsrättsföreningar (BRF) antas att ha samma kreditförlustkvot som exponeringar mot hushåll (bolån).

Tabell 4. Kalibrering av kreditförluster i stress, år 1

Procent av exponering vid fallissemang (EAD)

	Finansiella företag	Icke-finansiella företag (SME)	Icke-finansiella företag (övrigt)	Hushåll (bolån) och BRF	Hushåll (övrigt)
Norden	0,30	1,20	1,00	0,40	1,80
Övriga länder	0,50	2,40	1,50	1,00	2,50

Källa: FI.

Metod 2: bankens historiska kreditförluster

Den andra metoden utgår från att bankens egna kreditförluster ökar med en förändringsfaktor i stress relativt ett historiskt medelvärde.

Förändringsfaktorn är avtagande i sin natur, anledningen till detta är att en bank med redan höga kreditförluster inte ska få orimligt höga kreditförluster i stress.

Förändringsfaktor (FF) = 1 + exp(-x/10) där *x* är ett treårssnitt för bankens historiska kreditförluster som procent av utlåningen. Förändringsfaktorn blir alltså alltid en siffra mellan 1 och 2.

Stress av kreditförluster år 2 och 3

Stressen av kreditförlusterna år 2 och 3, relativt 3-års historiken, antas vara 50 respektive 25 procent av stressen år 1, där stressen år 1 är den högsta av utfallen från av de två metoderna ovan.

Hantering av geografisk koncentrationsrisk

Kreditförlustnycklarna i metod 1 justeras i linje med en justeringsfaktor för att reflektera geografisk koncentrationsrisk enligt följande formel:

Justerad kreditförlustkvot = Kreditförlustkvot × [0,9 + 0,8 × P2-kapitalkrav för geografisk koncentrationsrisk (%)]

Justeringsfaktorn innebär exempelvis att storbankerna får ungefär de kreditförluster som ges av kreditförlustkvoterna i Tabell 4. Kreditförlusterna justeras sedan upp för banker med större geografiska koncentrationsrisker, och omvänt.

Stress av motparter

Stressen av motparter utgår från att de två mest sårbara av en banks tio största motparter fallerar. Stressen bortser från centrala motparter och moderbolag i samma konsoliderade situation som motparter. Sårbarheten bedöms utifrån storleken på motparternas riskvikter enligt rapportering i COREP-mallen C 34.06. Vi antar att förlusten vid fallissemang (LGD) är 30 procent.

Kvantitativa justeringar av stresstestet i ÖUP 2026

Nedan beskrivs justeringar av stresstestet som vi avser att tillämpa för vissa grupper av banker för att stresstestet ska fånga vissa risker som är specifika för den aktuella affärsmodellen eller riskprofilen.

Icke-statisk balansräkning (storbankerna)

Då icke-finansiella företag kan få svårt att förnya sin marknadsfinansiering kommer de i viss mån att behöva ersätta den finansieringen med befintliga kreditlinor eller nya lån i banker. Vi utgår från att balansräkningen för storbankerna växer med 3 procent år 1 i stress. Ökningen av utlåningen påverkar räntenettet, de riskvägda tillgångarna och exponeringsbeloppet för bruttosoliditet.

Beräkning av pensionsrisk (storbankerna)

FI utvärderar pensionernas påverkan på kapitalbasen genom att justera värdena på de parametrar som bestämmer pensionsposternas storlek i balansräkningen. Justeringen ska motsvara en finansiell påfrestning som stressar pensionsposterna och därmed minskar kapitalbasen. För att korrekt kunna fånga hur ändringar i parametrar kan påverka balansräkningens pensionsposter separeras pensionsposterna i mindre delar, exempelvis i enskilda pensionsplaner, innan den kvantitativa utvärderingen startar

Värdet på pensionernas förvaltningstillgångar bestäms utifrån priser och räntenivåer, vanligen marknadsnoterade sådana. Värdet på pensionsförpliktelserna bestäms däremot av aktuariella antaganden om framtiden.

FI har ingen möjlighet att själv beräkna utfall av att ändra de aktuariella antaganden som bestämmer pensionsförpliktelsernas storlek. FI gör därför en bedömning av pensionsrisken med hjälp av en känslighetsanalys där banken beräknar hur pensionstillgångar och pensionsskulder och därmed nettopenstillgångar förändras år 1 i stress utifrån FI:s specifikationer för diskonteringsräntan och andra skuldantaganden, samt förändrad tillgångsvärdering. Se bilaga 2 för en mer detaljerade kalibreringsantaganden.

Stress av provisionsintäkter (sparbanker)

Sparbankerna förmedlar stora volymer lån som ges ut av Swedbank. En del av intäkterna från dessa lån slussas från Swedbank till sparbankerna och sparbankerna redovisar dem som provisionsintäkter för utlåning. De kreditförluster som eventuellt uppstår för lånen kompenserar Swedbank sig för genom att minska på provisionsbetalningarna till respektive sparbank.

FI har tillgång till storleken på den exponering vid fallissemang som finns på Swedbanks balansräkning för de lån som förmedlas från respektive sparbank. Vi minskar respektive sparbanks provisionsintäkter motsvarande storleken på Swedbanks kreditförluster. En sparbanks provisionsintäkter för utlåning kan dock aldrig bli negativt. Vid underskott justeras provisionsintäkter det nästkommande år där det finns ett överskott. Därefter stressas provisionsnettot exklusive provisioner för låneförmedling med samma faktor som i den schabloniserade stressen såväl för sparbanker som för Swedbank.

Bilaga 1: Detaljerad beskrivning av stress av riskfria räntor

De årliga ränteförändringarna kalibreras i likhet med Baselkommitténs metod⁵ för bedömning av stress av räntenetto enligt följande steg:

1. Vi utgår från tidsserier för dagliga riskfria räntor under perioden januari 2000 – december 2024 med löptiderna:
 - 3 månader och 6 månader utifrån STIBOR
 - 1 år, 2 år, 3 år, 4 år, 5 år, 6 år, 7 år, 10 år, 15 år och 20 år utifrån statsobligationer med nollkupong.⁶
2. Vi har skattat ränteförändringar under den treåriga stresstestperioden och tagit hänsyn till en viss infasning av ränteförändringen under åren. Därför utgår analysen från ett sex månaders glidande fönster, samt 1,5 års och 2,5 års glidande fönster för år ett, två, respektive tre i stress.
3. För varje löptid har vi skattat den 97:e percentilen i den statistiska fördelningen för ränteförändringar per löptid och år i stress.
4. Vi har sedan beräknat ett medelvärde av den 97:e percentilens ränteförändringar för alla löptiderna per år i stress. Den slutliga skattningen avrundas till närmaste 25 baspunkter. Resultaten sammanfattas i tabellen nedan.

Tabell 5. Kalibrering av räntestress

År 1	År 2	År 3
150 bp	275 bp	300 bp

Anm. Ränteförändringar per år i stress. 97:e percentilens allvarlighetsgrad. Kalibreringsperiod 2000 – 2024, avrundat till närmaste 25 baspunkter.

Bilaga 2: Detaljerad beskrivning av kalibreringsantaganden för pensionsrisk

Diskonteringsränta Sverige

⁵ BCBS, 2024. Recalibration of shocks in the interest rate risk in the banking book standard. <https://www.bis.org/bcbs/publ/d578.pdf>.

⁶ Statsobligationen med 15 års löptid saknar data för vissa perioder och tidsserien för den med 20 års löptid börjar 2013.

Beräknas som ett viktat medelvärde av räntenivåer enligt kapitel 4 i FFFS 2019:21 med följande vikter:

- Ränta med löptid 10 år: 25 procent.
- Ränta med löptid 20 år: 25 procent.
- Ränta med löptid x år, där x är bankens bedömning av pensionsskuldens trunkerade modifierade duration: 50 procent.

Övriga skuldantaganden Sverige

- Inflationsantagande: Riksbankens inflationsmål + 0,5 procent, det vill säga 2,5 procent.
- Lönetillväxt: Inflationsantagande + 2,5 procent, det vill säga 5,0 procent.

Tillgångsvärdering

- Aktier och aktiefondtillgångar minskar i värde med 25 procent.
- Fastighetstillgångar minskar i värde med 25 procent.
- Räntebärande tillgångar ändrar värde i proportion till sin modifierade duration när räntan minskar med 0,5 procent.
- Blandfonder (räntebärande/aktier) minskar i värde med cirka 15 procent beroende på de räntebärande tillgångarnas duration.
- Övriga tillgångar minskar i värde med 25 procent.